

OM OTOSKLEROS OCH OPERATION

OM ÖRAT OCH HÖRSEL

Örat har tre huvuddelar, ytterörat med hörselgången, mellanörat och innerörat. Ytterörat fångar upp ljudet och hörselgången leder in det till trumhinnan. Trumhinnan sätts i svängning av ljudvågorna och dessa leds med hjälp av hörselbenen in till innerörat. Ytter- och mellanörat är mikrofonen som tar upp och förstärker ljudet. Innerörat är den del som omvandlar mekanisk energi till elektrisk (neurogen) energi. Innerörat är den viktigaste delen av örat.

Kroppens minsta ben – stigbygeln – sitter i ovala fönstret, en öppning in till innerörat. Stigbygeln är rörlig så att ljudvibrationerna kan ledas in till innerörat.

Vid ett hörselprov fastställer man den svagaste ljudnivån (hörtröskeln) som man kan höra vid olika tonhöjder (frekvenser). Hörtröskeln mäts i decibel (dB). Det vanliga hörselprovet med hörlur innebär att ljudet kommer via hörselgångens luft. Man mäter luftledningströskeln som mäter hela örats känslighet för ljud. Ger man däremot ljudet mot skallbenet mäter man innerörat separat. Om inneröre-hörseln, benledningen, är bättre än luftledningen finns ett ledningshinder för ljudet.

OTOSKLEROS

Otoskleros är en sjukdom i örat där det bildas nytt ben kring det innersta av hörselbenen, stigbygeln, som på så sätt växer fast. Ett ledningshinder uppkommer. Ljudvibrationerna kan då inte överledas från trumhinnan in till innerörat och symtom i form av hörselnedsättning och ibland även tinnitus uppstår. Det är en kronisk sjukdom med långsamt ökande hörselnedsättning. Båda öronen kan drabbas.

När hörselnedsättningen vid otoskleros ger tillräckligt stora besvär kan den behandlas med hörapparat eller operation. Hörapparat ger ofta mycket god hörselförbättring och är en ofarlig behandlingsmetod, men har nackdelar av att ibland ge upphov till hörselgångseksem.

Ljudkvaliteten med hörapparat blir heller inte lika god som av en lyckad operation. Chansen till ett lyckat resultat vid operation är cirka 90 % och det spelar ingen roll när i sjukdomsförloppet man opereras.

FÖRE OPERATIONEN

Du ska inte använda blodförtunnande mediciner eller värktabletter innehållande acetylsalicylsyra, till exempel Trombyl, Treo eller Magnecyl, under veckan före operationen. Du ska även undvika att ta omega 3. På det öra som ska opereras ska du inte använda hörapparat under veckan före operationen.

OPERATIONEN

Operationen, som kallas stapedotomi, görs med lokalbedövning eller narkos. Den tar vanligen 1 – 2 timmar. Ibland görs ett hudsnitt i kanten på hörselgången. Trumhinnan lyfts, stigbygeln tas bort, ett litet hål tas upp i stigbygelplattan och stigbygeln ersätts med en protes av metall och/eller teflon. Efter det läggs ofta en packning i hörselgången och stygn sätts.

EFTER OPERATIONEN

En viss övergående ostadighet är vanlig första tiden efter operationen. Måttlig värk kan förekomma första dagarna och behandlas med värktabletter, till exempel Alvedon. Vid kraftigare värk, yrsel, feber, hörselnedsättning, kraftig tinnitus eller varig sekretion från örat kan det röra sig om en infektion och du bör då kontakta sjukvården.

En tid efter operationen kan du uppleva förändrad smakupplevelse eller metallsmak på grund av påverkan på smaknerven som går genom mellanörat. Dessa besvär är vanligen övergående.

Under första veckorna efter operationen ska du följa vissa förhållningsregler.

- Du ska undvika tunga lyft eller fysisk ansträngning. Promenader går dock bra.
- Du bör undvika att snyta dig kraftigt eller kväva nysningar.
- Du ska inte krysta kraftigt eller arbeta framåtlutad.
- Skydda örat vid dusch och hårtvätt genom att hålla till exempel en handduk över örat.
- Du ska inte flyga eller åka snabbtåg de första fyra veckorna efter operationen.

Under all framtid ska du

- Skydda örat för buller.
- Undvika att dyka djupt.

Man brukar bli sjukskriven två till fyra veckor, beroende på vilket arbete man har. Du kallas till återbesök efter cirka en vecka för att ta bort stygn och packning ur hörselgången. Senare görs uppföljande kontroller av läkning och hörsel

RESULTAT AV OPERATIONEN

Data från Registret för otoskleroskirurgi gällande operation visar på genomgående goda resultat vad gäller hörselförbättring och små risker för komplikationer. Cirka 90 % av patienterna upplever klart förbättrad hörsel. I några fall blir förbättringen mindre eller ingen alls och i mindre än 1 % av fallen kan hörseln försämrans, i enstaka fall med dövhet.

Tinnitus, som är ett vanligt symtom vid otoskleros, kan i många fall förbättras efter operation.

Dock kan man inte i förväg utlova detta. I några fall kan tinnitus tillkomma eller försämrans.

Ostadighet och yrsel är vanligt och övergående under de första dagarna efter operation.

Bestående yrsel är en mycket ovanlig komplikation.

Smakpåverkan kan förekomma under en tid efter operationen men blir undantagsvis bestående.

Registret för otoskleroskirurgi

Här kan du läsa mer om operationen och se olika verksamheters resultat:

oto.registercentrum.se

Vid operation för otoskleros ersätts stigbygeln med en protes av metall och/eller teflon.

